

Gode råd til arbejdet med 7-trinsskalaen

**Claus Bo Jørgensen, Stig Guldborg og Hans Henrik Koch,
Danmarks Erhvervspædagogiske Læreruddannelse
Philip Pedersen og Ejnar Andersen,
Undervisningsministeriet,
Afdelingen for erhvervsfaglige uddannelser**

1. Hvad ændres ikke med 7-trinsskalaen?

Det er værd indledningsvis at understrege, at opgaven med at bedømme er uændret.

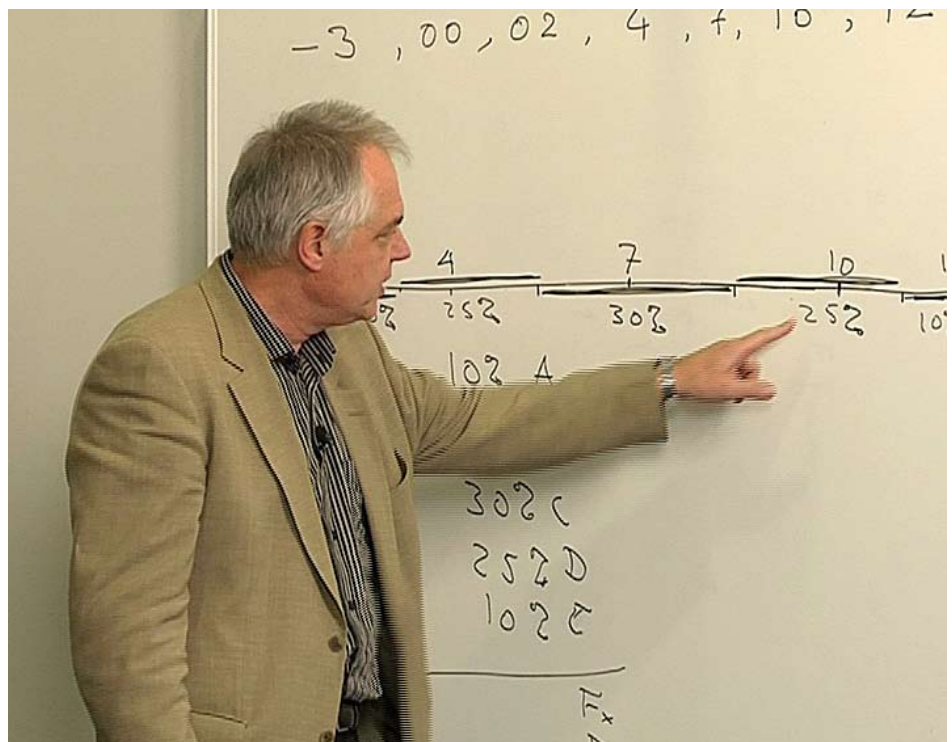
For det første skal en bedømmelse fortsat bero på et professionelt, fagligt skøn ud fra en samlet vurdering af præstationen.

For det andet er kravene til, hvad en præstation skal opfylde for at være "bestået", ikke ændret.

For det tredje skal der stadig foretages en absolut vurdering i forhold til fagets mål.

13-skalaen udskiftes fra 1. august 2007 med 7-trinsskalaen, fordi det er vurderingen, at den blandt andet bedre end 13-skalaen kan udtrykke, i hvilken grad en præstation lever op til målene i uddannelsen og i faget.

Yderligere information om baggrunden for indførelse af 7-trinsskalaen findes på www.uvm.dk – se: <http://www.uvm.dk/nyskala>.

2. Hvad adskiller 7-trinsskalaen fra 13-skalaen?

En række områder er imidlertid nye i 7-trinsskalaen, for eksempel:

- Der er færre karakterer og større spring mellem dem.
- Der opereres med en negativ karakter -3.
- De enkelte karakterer udtrykker grader af målopfyldelse.
- Der er ingen undtagelseskarakterer, hele skalaen skal bruges.
- Udgangspunktet for karaktergivning er karakteren 12.
- Ved karaktergivning skal præstationen ikke først indplaceres i en karaktergruppe.
- Der skal ikke være nogen normalfordelingskurve på 7-trinsskalaen.

7-trinsskalaen

På baggrund af anbefalingerne i Karakterkommissionens betænkning blev Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse (BEK nr. 448) vedtaget den 18. maj 2006. Af denne fremgår betegnelsen og en mere udtømmende beskrivelse af de enkelte karakterer. Skalaen ser sådan ud:

Karakter	Betegnelse	Beskrivelse
12	Den fremragende præstation	Karakteren 12 gives for den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål, med ingen eller få uvæsentlige mangler
10	Den fortrinlige præstation	Karakteren 10 gives for den fortrinlige præstation, der demonstrerer omfattende opfyldelse af fagets mål, med nogle mindre væsentlige mangler
7	Den gode præstation	Karakteren 7 gives for den gode præstation, der demonstrerer opfyldelse af fagets mål, med en del mangler
4	Den jævne præstation	Karakteren 4 gives for den jævne præstation, der demonstrerer en mindre grad af opfyldelse af fagets mål, med adskillige væsentlige mangler
02	Den tilstrækkelige præstation	Karakteren 02 gives for den tilstrækkelige præstation, der demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål.
00	Den utilstrækkelige præstation	Karakteren 00 gives for den utilstrækkelige præstation, der ikke demonstrerer en acceptabel grad af opfyldelse af fagets mål.
-3	Den ringe præstation	Karakteren -3 gives for den helt uacceptable præstation.

3. Udfordringer for skolen

Udfordringen for skolen er i første række at planlægge og gennemføre en kvalificeret information om, hvordan den nye karakterskala anvendes. Skolens lærere skal være godt klædt på til at anvende 7-trinsskalaen, og det er vigtigt, at skolen er opmærksom på, at lærerne opnår sikkerhed og rutine i at bruge den. Det forudsætter, at lærerne i de enkelte fag bliver i stand til at skabe sammenhæng mellem de faglige mål og karakterskalaen, herunder at de finder en fælles forståelse og tolkning af kriterierne for målopfyldelse og brug af de enkelte karakterer.

Det er gennem faglige drøftelser mellem kolleger og mellem lærere og censorer, at man bedst kan opnå dette.

Skolen bør også være opmærksom på, at de eksterne censorer, skuemestre, som skolen anvender, har viden om og kan anvende 7-trinsskalaen ved karaktergivning. Det kan i denne forbindelse være hensigtsmæssigt, at skolen etablerer kontakt til og involverer relevante faglige udvalg.

Skolen skal også sørge for, at informationen når ud til elever og til de virksomheder, der ansætter elever.

Udfordringer for skolen

Udfordringerne består blandt andet i,

- At lærerne får drøftet de kriterier, der ligger til grund for bedømmelse, herunder grader af målopfyldelse.
- At lærere og censorer bliver i stand til at foretage en sikker tolkning af fagets mål.
- At alle fag og lærere bliver involveret i arbejdet med 7-trinsskalaen.
- At der skabes faglig konsensus om bedømmelsesgrundlaget i de enkelte fag.
- At lærerne ved udformning af opgaver, prøver og eksamensspørgsmål tager afsæt i faglige mål med henblik på at kunne vurdere grader af målopfyldelse i en præstation.
- At eleverne informeres om grundlaget for bedømmelse i de enkelte fag, herunder hvordan den enkelte karakter fremkommer.
- At lærerne og censorerne fyldestgørende kan begrunde en karakter over for en elev.
- At sikre, at alle lærere bruger 7-trinsskalaen til bedømmelse af elevernes præstationer.

Risici for skolen

Til udfordringerne hører også håndteringen af nogle risici:

- At oversættelseskalaen fra 13-skalaen til 7-trinsskalaen benyttes ved almindelig karakterfastsættelse, og ikke, som det er hensigten, alene når det er nødvendigt at oversætte en karakter fra gammel til ny skala.
- At lærere og censorer ikke får drøftet de faglige mål med kolleger, og at der i stedet udvikles private tolkninger af mål og vurderingskriterier, der ikke er konsensus om.
- At skolen ikke får alle lærere med straks, men måske fortrinsvis de lærere, der afholder eksamen.

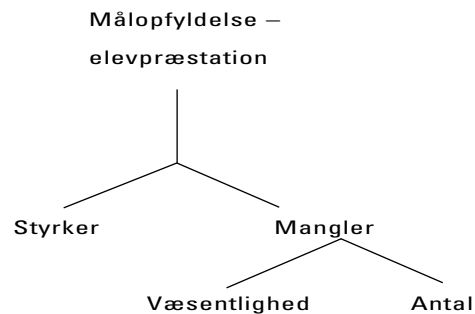

4. Udfordringer for lærere og censorer

Karakterer som grader af målopfyldelse

Ved bedømmelse efter 7-trinsskalaen skal præstationen bedømmes i forhold til målopfyldelsen. Karakteren 12 gives for “den fremragende præstation, der demonstrerer udtømmende opfyldelse af fagets mål med ingen eller få uvæsentlige mangler”. Derefter angiver skalaen karakterer, der trin for trin modsvarer en stadig mindre grad af målopfyldelse. Det sker, indtil man når bunden med karakteren -3, der gives for “den helt uacceptable præstation”. Det afgørende, for hvilken karakter der gives, er, i hvor høj grad

præstationen opfylder de mål, der er sat for den aktivitet, der bedømmes. Det er *graden af målopfyldelse*, der betinger karakteren. Det betyder, at lærere og censorer *både* skal se på en præstations styrker og mangler. Dette kan illustreres af nedenstående figur.

Det er karakteristisk for skalaen, at de enkelte grader af målopfyldelse er udtrykt todelt, nemlig ved en betegnelse og en supplerende beskrivelse. Betegnelsen ud for den enkelte karakter udtrykker en gradbøjning af præstationen, der eksempelvis kan være *fremragende* (12), *fortrinlig* (10), *god* (7), *tilstrækkelig* (02) eller *utilstrækkelig* (00).

De supplerende beskrivelser af de enkelte karakterer uddyber graden af målopfyldelse. For de fire højeste karakterer (12, 10, 7 og 4) udtrykkes det med en fremhævet gradbøjning af præstationens mangler. Ved 12 er der “ingen eller få uvæsentlige mangler”, ved 10 “nogle mindre væsentlige mangler”, ved 7 “en del mangler” og ved 4 “adskillige væsentlige mangler”. *Styrker og manglernes væsentlighed og antallet af mangler* er vigtige parametre for gradbøjningen af en præstation i forhold til de pågældende trin på karakterskalaen.

Ved karakterfastsættelse starter man en bedømmelse med et 12-tal, hvorefter man eventuelt fortsætter ned gennem skalaen. Karakteren er så afhængig af, hvilken grad af målopfyldelse lærer og censor vurderer, at præstationen er udtryk for, herunder præstationens styrker og antallet af mangler og deres væsentlighed.

For at kunne anvende 7-trinsskalaen efter hensigten er det ikke nok at kende til skalaens trin og opbygning. Det er heller ikke tilstrækkeligt at vide, hvad de enkelte trin står for, altså for eksempel at have styr på, at karakteren 10 svarer til “den fortrinlige præstation”, karakteren 7 til “den gode præstation” osv. Selvom Danmark er et lille land, kan der udmærket være forskellige tolkninger af, hvad de enkelte betegnelser i karakterskalaen står for og af ordenes indbyrdes rangorden. Det er helt afgørende for en hensigtsmæssig brug af skalaen, at man får sat karakterskalaens trin og beskrivelser i relation til de faglige mål, som en given præstation skal bedømmes på i en given uddannelse. Når man skal give en karakter for et standpunkt eller en eksamenspræstation i et bestemt fag, er udgangspunktet derfor de faglige mål, der som hovedregel er formuleret som kompetencemål. Det er altså mål, der udtrykker, hvad eleven skal kunne gøre.

Lærer og censor

Bedømmelsen foregår således på basis af en vurdering af, i hvilken grad de relevante mål er opfyldt. Det betyder, at man som lærer og censor skal:

- *foretage en sikker fortolkning af fagets mål med udgangspunkt i beskrivelserne i de enkelte fags bekendtgørelser*
Fortolkning af faglige mål indebærer, at man kan foretage en sikker aflæsning af, hvad målet udtrykker, og hvad det betyder i forhold til det fag, det niveau og de elever, det er relevant for. Fortolkning indebærer også, at man kan skelne mellem væsentlige og mindre væsentlige sider af en målopfyldelse og mellem forskellige grader af målopfyldelse.
- *sammenholde og afveje væsentlige og mindre væsentlige sider af de faglige mål*
Bedømmelse af en præstation i et fag indbefatter i de fleste tilfælde, at flere eller alle de faglige mål er i spil. Det er derfor vigtigt, at man kan skelne mellem væsentlige og mindre væsentlige mål i forhold til bedømmelsen af en bestemt præstation.
- *have et sikkert billede af, hvilke kriterier der er væsentlige for bedømmelsen*
For at kunne foretage en bedømmelse af, om og i hvilken grad mål er opfyldt, er det nødvendigt at have nogle kriterier at holde præstationen op mod. Kriterierne er det nødvendige hjælpeværktøj, der gør det muligt at vurdere præstationen i forhold til målene. Kriterierne kan for eksempel fortælle, hvad man konkret forventer af henholdsvis en "fortrinlig" eller "tilstrækkelig" præstation i forhold til en bestemt opgaveløsning, hvordan man skelner mellem "uvæsentlige" og "væsentlige" mangler mv.
- *foretage et fagligt skøn, der indbefatter en samlet afvejning af graden af målopfyldelse*
En bedømmelse indbefatter mange elementer og en afvejning af både styrker og svagheder. Det er derfor væsentligt at kunne foretage et fagligt skøn, der udtrykker en samlet vurdering af graden af målopfyldelse i en given præstation.
- *kunne relatere en given målopfyldelse i en elevpræstation til det relevante trin på karakterskalaen*
En korrekt bedømmelse af en præstation til karakter 02 forudsætter, at præstationen kan karakteriseres som "tilstrækkelig", og at den "demonstrerer den minimalt acceptable grad af opfyldelse af fagets mål". Hvorvidt dette er tilfældet eller ej kan ikke uden videre afgøres af den enkelte lærer, men forudsætter, at de faglige vurderingskriterier for bedømmelse er drøftet og afstemt i en større faglig kreds. Derfor skal læreren have afstemt sine faglige vurderingskriterier i en større faglig kreds, eller der skal foreligge centralt udarbejdede kriterier, der kan fungere som rettesnor.

Det kan være hensigtsmæssigt at bestemme, hvad der skal til, for at eleven kan tildeles karaktererne henholdsvis 02 og 12. Med andre ord må man fastslå, hvad der er kriterierne for den absolut minimale præstation, der kan

accepteres, for at eleven består. Og ligeledes, hvad det er for få uvæsentlige fejl, der kan accepteres, når eleven får 12.

Denne tydeliggørelse af mål, graduering og niveauer skal være gennemskuelig for såvel kollegaer, censorer som for elever. Der skal kunne gives tydelige eksempler på elevernes målopfyldelse og på kriterier for at give den ene og den anden karakter. Enhver karakter på skalaen bør kunne begrundes over for såvel elever som kollegaer.

Stadig absolut bedømmelse

Hovedreglen er, at alle karakterer, der afgives efter den nye karakterskala, uanset om der er tale om midtvejsevaluering, standpunktskarakter eller eksamenskarakterer, skal gives på basis af de beskrevne mål for det enkelte fag. Det er ikke nyt i erhvervsuddannelserne, at bedømmelse skal foregå efter absolutte kriterier.

Elevens præstation bedømmes alene i forhold til de faglige mål og graden af målopfyldelse og ikke ved for eksempel at sammenholde med de øvrige elever på et hold.

Når der derfor i forbindelse med den nye karakterskala tales om en hensigtsmæssig karakterfordeling i form af bestemte procenter fordelt på de fem karakterer for beståede præstationer (fra 02 til 12), gælder det ikke karakterfordelingen på det enkelte hold. Det er en fordeling, der har betydning på centralt hold, og som der sigtes på over en årrække og på landsplan. Det er altså ikke en fordeling, der skal spille en rolle for lærers og censors karaktergivning.

Det faglige skøn

Bedømmelse tager afsæt i elevens præstation sammenholdt med målene for uddannelsen, niveauet, undervisningens indhold og øvrige kriterier. Bedømmelse er dog ikke en videnskabelig disciplin, hvor alt kan vægtes og vejes præcist. Der findes ikke instrumenter til nøjagtigt at måle elevpræstationer, og det lader sig heller ikke gøre at opstille en liste over nøjagtige kriterier og deres indbyrdes rangorden.

Bedømmelse af en elevpræstation i et fag handler til gengæld om at anlægge et fagligt, professionelt skøn på baggrund af et helhedssyn. Det betyder, at bedømmelsen af elevens præstation skal ske på baggrund af "en samlet vurdering".

I den samlede vurdering indgår alle de mål, som er relevante for bedømmelsen. Det er ikke givet, at alle målene vægter lige meget, og det er heller ikke givet, at der er tale om samme grad af målopfyldelse for alle måls vedkommende. Det professionelle skøn sammenfatter indtrykket af styrker og svagheder i forhold til målenes opfyldelse og gør det muligt at give en samlet karakter.

Konsensus

Konsensus handler om at opnå fælles forståelse og enighed om vurderingskriterier og brug af karakterskalaen. Netop fordi bedømmelsen gives

efter absolutte kriterier er det vigtigt, at den enkelte lærer og censor giver karakterer med udgangspunkt i kriterier, der er udtryk for konsensus.

Konsensus opnås ved at drøfte eksempler på målopfyldelse og karaktergivning i fagene, og det er noget, der skal arbejdes med på alle niveauer i uddannelsessystemet. Et passende sted at starte vil være i de enkelte faggrupper og lærerteam, som skal bedømme eleverne. Herefter kan arbejdet spredes til afdelinger, skoler, regioner og på landsplan. Ligeledes skal der sikres konsensus for beståelse inden for de enkelte læreplansfag på landsplan.

Konsensus skabes naturligvis ikke med et slag, men forudsætter gentagne faglige drøftelser og udveksling af erfaringer. Lærere med undervisning i fag, som ikke afsluttes med eksamen, kan savne betingelser for at opnå konsensus, og derfor kan faglige drøftelser af bedømmelseskriterier være af særlig betydning.

I forbindelse med uenigheder mellem censor og eksaminator ved afgivelse af eksamenskarakter er det gennemsnittet af de to afgivne karakterer, der tæller. I tilfælde, hvor gennemsnittet ligger midt imellem to karakterer, er det censors karakter, der er afgørende for, om der rundes op eller ned. Reglerne fremgår af § 14 i "Bekendtgørelsen om karakterskala og anden bedømmelse".

Formativ og summativ bedømmelse

Der skal være en tættere kobling mellem henholdsvis formativ og summativ bedømmelse, idet den formative bedømmelse skal være en "rettesnor" for, hvad den summative bedømmelse kan resultere i.

I 7-trinsskalaen er der færre karaktertrin. Det betyder, at en fremgang i elevens præstationer ikke nødvendigvis resulterer i en højere karakter, da de enkelte karakterer dækker et større felt. Elevens præstation demonstrerer eventuelt en større grad af målopfyldelse, men måske ikke i en grad så det berettiger en højere karakter.

Den formative bedømmelse tager afsæt i, at læreren giver eleven en tilbagemelding, om hvordan det går med elevens fremgang i et givet fag. Den formative bedømmelse har fremtiden for øje, således at bedømmelsen også lægger op til at angive, hvilke forhold eleven skal arbejde videre med for at blive endnu bedre. Det karakteristiske for den formative bedømmelse er, at den er med til at udvikle det, der bedømmes. Formålet med den formative bedømmelse er derfor at styrke og forbedre det fremtidige arbejde med henblik på en forbedring af fremtidige kompetencer.

Summativ bedømmelse er, som begrebet angiver, et ønske om at bedømme noget, der bliver afsluttet, altså en bedømmelse af i hvilken grad man har nået målet for en given aktivitet.

Det gælder, hvad enten den summative bedømmelse har form af en eksamenskarakter eller en standpunktskarakter ved afslutningen af et forløb.

Overgangsproblemer

Det er klart, at der i en overgangsfase ved implementering af den nye karakterskala kan opstå problemer og tvivlssituationer med hensyn til konkret bedømmelse, fastlæggelse af niveau mv. I den forbindelse skal det præciseres, at den oversættelsestabel, der er udarbejdet til konvertering af karakterer fra 13-skalaen til 7-trinsskalaen, kun benyttes i de situationer, hvor det er nødvendigt for at oversætte en karakter med henblik på udskrivelse af et bevis. Oversættelsestabellen er ikke udtryk for en objektiv oversættelse, idet flere af karaktererne på 13-skalaen er slået sammen til nye karaktertrin på 7-trinsskalaen, der således dækker et større målområde.

I forhold til grænsen for at bestå et fag skal man være opmærksom på, at hvis man med givne karakterer har bestået på 13-skalaen, så har man også bestået, når disse oversættes.

5. Udfordringer i forhold til eleverne

Inden lærerne begynder at bruge 7-trinsskalaen, er det vigtigt, at skolen sikrer en grundig præsentation af de nye karakterer for eleverne. Det er nødvendigt at understrege de vigtigste forskelle mellem 13-skalaen og 7-trinsskalaen. For eksempel at det nu er graden af målopfyldelse sammenholdt med styrker og mangler i en præstation, der afgør, hvilken karakter der gives. Det vil sige, at eleverne i princippet starter med et 12-tal i panden, og at man derefter "skræller" karakterlag af i form af styrker og mangler i den pågældende elevpræstation, indtil man når den endelige karakter.

Det er også vigtigt, at man som lærer husker, at der sikkert vil gå en rum tid, inden eleverne bliver fortrolige med terminologien, talstørrelserne og springene mellem karaktererne, herunder at nogle karaktertrin dækker et forholdsvis bredt præstationsfelt (eksempelvis 7-tallet) og at der derfor kan være forskel på den dårligste og bedste præstation på et givet karaktertrin. Det betyder, at selv om eleven yder en ekstra indsats, er det ikke nødvendigvis nok til, at det udmønter sig i en højere karakter. Det er muligt, at eleven rykker fra bunden af 7-tallet til næsten et 10-tal. I disse situationer er det vigtigt, at lærerne har en god praksis i forhold til den formative bedømmelse, så det på anden måde gøres klart for eleven, at der er tale om fremskridt.

Når der formidles en karakter til eleven, er det vigtigt, at karakteren kan begrundes ud fra de kompetencemål, der er beskrevet i det pågældende grundfag, områdefag eller specialefag. Lærere og censorer skal kunne beskrive de styrker og svagheder i den pågældende præstation, som betyder, at eleven har fået netop den karakter og ikke en anden. I begrundelsen indgår de relevante kompetencer og det forventede niveau på det pågældende tidspunkt.

6. Gode råd om implementeringsarbejdet

Skolen kan gribe opgaven an på mange måder, for eksempel udpege enkelte centralt placerede "nøglepersoner", der får til opgave at implementere 7-trinsskalaen. De får ansvaret for formidlingsopgaven i de enkelte faglige miljøer, afdelinger, team mv., og i det hele taget for at få igangsat implementeringsarbejdet. Nøglepersonerne støtter kollegerne i dette arbejde på skolen. Hensigten er at nå ud til alle lærere i deres afdelinger og faglige miljøer, så effekten af arbejdet med implementering af 7-trinsskalaen bliver så optimal som muligt. Dette er vigtigt, da alle lærere skal benytte denne skala i undervisningsmæssige sammenhænge. Det handler blandt andet om, at nøglepersoner på skoler får gennemtænkt og udarbejdet en implementeringsplan, der omfatter alle skolens lærere, eksterne censorer fra virksomhederne samt skuemestre (se senere om elementer i plan). I implementeringsplanen skal man ligeledes være opmærksom på de ændringer i bekendtgørelserne, der med al sandsynlighed vil ske fra foråret 2007, og som har betydning for skolernes arbejde med 7-trinsskalaen.

Implementeringsplan

De nævnte udfordringer bliver ikke udmøntet af sig selv. Derfor er det hensigtsmæssigt, at skolen udarbejder en plan for skolens arbejde med implementering af 7-trinsskalaen.

De overvejelser, man på skoleniveau bør gøre sig, er blandt andet:

- Hvad går karakterskalaen ud på?
 - Baggrund, betegnelse, beskrivelse, spring.
- Hvordan skal karakterskalaen benyttes?
 - Hvordan tolker man mål?
 - Hvordan skabes konsensus?
 - Hvordan gradbøjer man mål?
 - Hvordan bedømmer og voterer man?
 - Hvordan opsamler man erfaringer fra arbejdet med skalaen?

Matrixen nedenfor er et forsøg på at skitsere en skoles arbejde med implementering af 7-trinsskalaen. I matrixen ses skolens organisatoriske "lag", der indgår i arbejdet med bedømmelse, samt det tidsperspektiv, der kan anlægges i en implementering. I sidste linje er elever indskrevet, idet de også indgår i implementeringsarbejdet med 7-trinsskalaen.

Niveauer på en skole	1. opgave Introduktion af skalaen	2. opgave	3. opgave	Erfaringsopsamling
Skole				
Afdeling				
Fag/uddannelse				
Elever				

August 2007

Tid

Elementer i en implementeringsplan

I forhold til arbejdet i lærergrupper, blandt censorer og i faglige miljøer kan man for eksempel arbejde med følgende forhold i relation til 7-trinsskalaen:

- drøftelse og eventuel vægtning af faglige mål
- drøftelse af bedømmelseskriterier
- udarbejdelse af opgaver og spørgsmål til elever
- bedømmelseskriterier til opgaver
- drøftelse af elevbesvarelser
- afholdelse af prøveeksamen
- afholdelse af praktiske prøver med bedømmelse
- formativ bedømmelse igennem en uddannelse
- samspillet mellem formativ og summativ bedømmelse.

Informationsvirksomhed fra skolen

I forhold til skolens informationsvirksomhed må man huske på, at opgaven ud over lærere også omfatter eksterne censorer, skuemestre og ikke mindst elever.

Visse informationer kan være generelle og til glæde for alle, mens andre informationer og tilhørende øvelser vil være rettet mod enkelte uddannelser eller endog mod enkelte fag.

En mulighed kunne være en seminar dag, hvor der på en skole eller afdeling arbejdes med karakterskalaen. Der kan for eksempel startes med et fælles

oplæg og dialog om de generelle forhold vedrørende 7-trinsskalaen, for efterfølgende at arbejde videre i grupper inden for de enkelte uddannelser og fag og med tilhørende bekendtgørelser og vejledninger.

Det er kompetencemål, præstationens styrker og mangler, der er centrale i bedømmelsen. Derfor er det vigtigt, at de enkelte lærere og censorer får lejlighed til at arbejde med konkrete cases og opgaver, der forholder sig til deres fag. Dette arbejde vil med fordel kunne foregå i de faglige miljøer, da det er her, den grundlæggende afklaring og konsensus skal opnås i første omgang.

Materialer til implementering

Ved implementering af 7-trinsskalaen kan skolen overveje, hvordan det udsendte dvd-materiale kan bruges. Dvd'en indeholder seks filmsekvenser med tilhørende arbejdshæfte:

- Introduktion
- Før eksamen
- Bedømmelseskriterier
- Opgaveformulering
- Praktisk prøve
- Votering

I den første sekvens gennemgås den nye skala, og i de følgende fem sekvenser optræder lærere og elever fra forskellige fagområder. Tilsammen gennemgår de forskellige aspekter, der har at gøre med bedømmelse og brugen af den nye karakterskala. Optagelserne foregår i forskellige autentiske faglige miljøer. Det er tanken, at de problemstillinger, der skildres, kan overføres til andre fag og uddannelser.

Materialet vil desuden være at finde på Undervisningsministeriets websted, sammen med det tilhørende hæfte med arbejdsspørgsmål.

Bilag

De fem krav til en karakterskala

På baggrund af den samfundsmæssige udvikling gennem de seneste 40 år, hvor 13-skalaen har fungeret, opstillede Karakterkommissionen fem krav til en fremtidig karakterskala. Det er disse krav, der ligger til grund for den nye karakterskala.

1. International anvendelighed.

Som en effekt af den øgede internationalisering bliver der stillet større krav, om at karakterer og eksamener ubesværet skal kunne benyttes internationalt. Det betyder, at den nye skala først og fremmest skal være kompatibel med ECTS-skalaen, og at det skal være muligt at oversætte mellem de to skalaer på enkeltkarakterniveau.

Eksempelvis vil det betyde, at en bedømmelse af en fysikeksamen på gymnasialt A-niveau i htx skal kunne sammenlignes med en tilsvarende eksamen på samme niveau i Frankrig, England, Tyskland med flere.

2. Ensartet anvendelse i hele uddannelsessystemet, hvor bedømmelsen skal udtrykke graden af målopfyldelse.

Det, at man fjerner sig fra en stram indholdsstyring af uddannelserne og i højere grad arbejder med målstyring i form af kompetencemål, betyder, at karakteren skal udtrykke graden af målopfyldelse. Karaktererne skal altså kunne anvendes til absolut vurdering i forhold til præcist opstillede mål. Det får blandt andet den betydning, at den enkelte karakter skal relatere sig til de opstillede mål og ikke til en relativ placering af præstationen. Det princip i karaktergivning skal bidrage til en ensartet brug af karakterskalaen. Eksempelvis vil det betyde, at bedømmelsen af en danskeksamen på F-niveau i hg skal kunne sammenlignes med en tilsvarende bedømmelse i tjeneruddannelsen.

3. Samme skala skal benyttes i hele uddannelsessystemet.

Den samme karakterskala skal benyttes overalt i uddannelsessystemet, således at mobiliteten på tværs af uddannelser og vertikalt i et uddannelsesforløb støttes.

Desuden fremmer brugen af samme skala på alle trin i uddannelsessystemet brugernes kendskab til og accept af karakterskalaen.

4. Klar forskel til nabokarakterer.

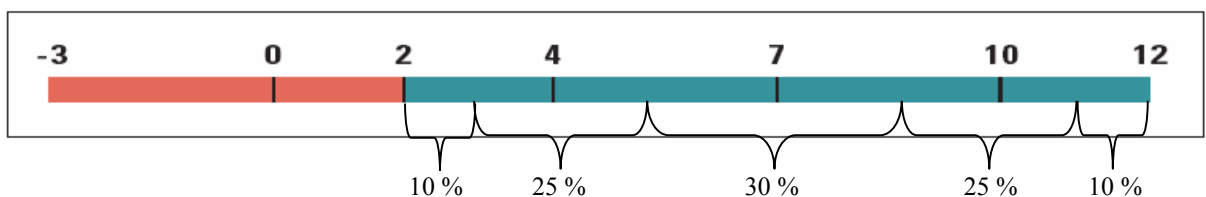
Antallet af trin og den numeriske afstand mellem de enkelte karakterer skal være udformet således, at det er udtryk for en sikker differentiering mellem to nabokarakterer. Desuden skal den være så finkornet, at den kan benyttes i forbindelse med den formative bedømmelse.

Eksempelvis har man ment, at forskellen mellem 7, 8 og 9 i den gamle 13-skala har været uklar og årsag til, at der er sket en karakterglidning over årene.

5. Mulighed for gennemsnitsberegning.

Brugen af karaktergennemsnit er i dag udbredt i mange dele af det danske uddannelsessystem. Det er derfor et krav til den danske skala, at der kan beregnes gennemsnit. Derfor er der et ønske om at benytte talværdier frem for eksempelvis bogstaver.

Karakterskalaen er absolut, men vil over år skulle justeres, således at karakterskalaen fremtræder relativt. Målet er, som ved den internationale ECTS-skala, at fordelingen skal se således ud:

Man skal være klar over, at dette er et sigte over år på landsplan. Det vil muligvis medføre, at kompetencemålene for de enkelte uddannelser og fag skal justeres, efterhånden som den relative indplacering tegner sig. Det er over tid, at man forventer, at elevfordelingen følger overstående procentvise fordeling, og ikke på det enkelte hold, fag eller skole.

Henvisninger

- Juridiske dokumenter
 - Bekendtgørelse om karakterskala og anden bedømmelse, BEK nr. 448 af 18/05/2006
 - Bekendtgørelse om prøver og eksamen i erhvervsrettede uddannelser, BEK nr. 356 af 19/05/2005
- På Undervisningsministeriets websted er der oprettet en særlig karakterwebside, hvor der er oplysninger om den nye skala og om de spørgsmål og svar, der er stillet til den nye karakterskala. Se: <http://www.uvm.dk/nyskala>
- Der er produceret en dvd med seks filmsekvenser og et arbejdshæfte, der kan downloades fra <http://pub.uvm.dk/2007/eudkarakter>
- Vejledende karakterbeskrivelser for udvalgte fag
- UVM-publikationer
 - Karakterer. Undervisningsministeriets Tidsskrift UDDANNELSE, nr. 1, februar 2006.
 - Modernisering af prøver, eksamener og karakterer. Regeringen. Januar 2004.
 - Betænkning om indførelse af en ny karakterskala til erstatning for 13-skalaen. Karakterkommissionen, november 2004. Betænkning nr. 145.
 - Evaluering af personlige kompetencer i SOSU. Undervisningsministeriet, 2003.
 - Evalueringskultur på erhvervsskolerne. Hvad, hvorfor og hvordan? Undervisningsministeriet, 2006.